

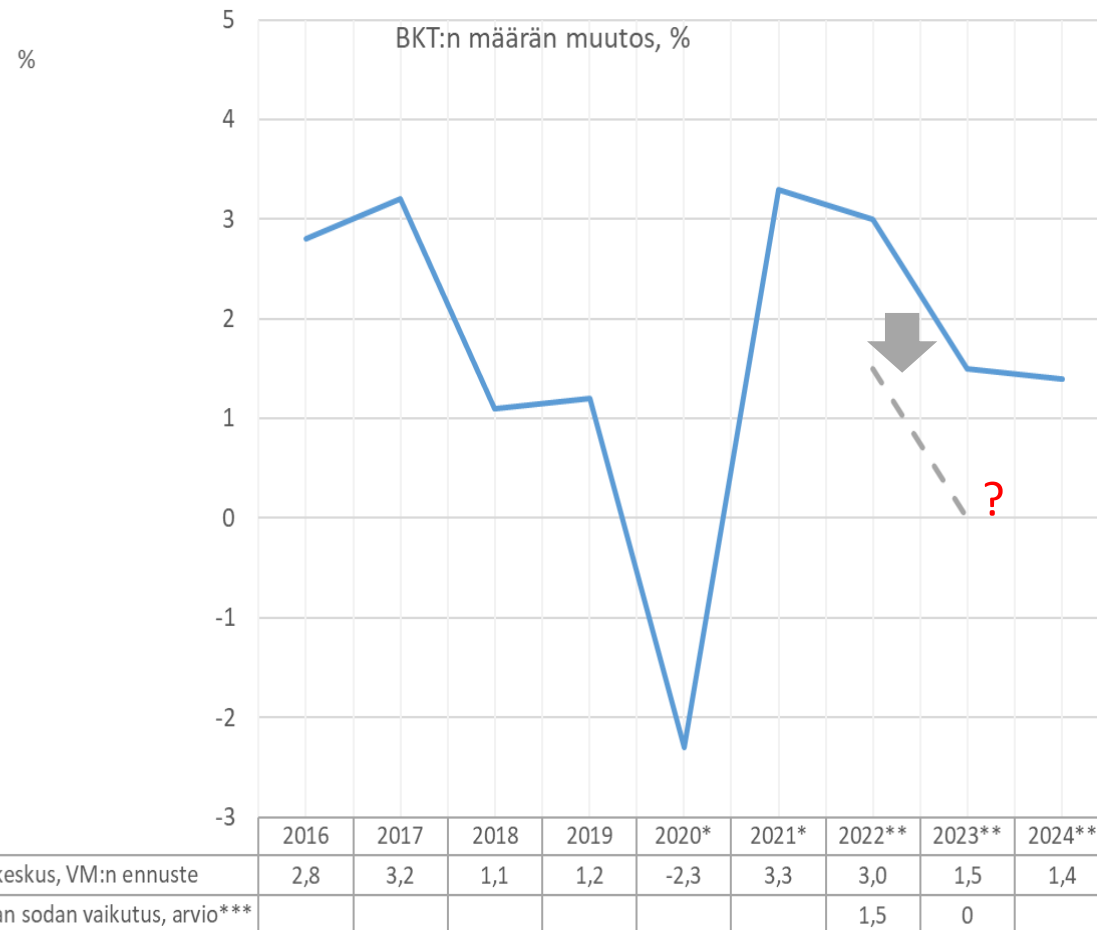
Tampereen kaupungin tilinpäätös 2021

Kaupunginhallitus 21.3.2022

Toimintaympäristön kehitys

Suomen talouden vire

- Sota heikentää myös Suomen talouden näkymiä.
- Kuten laajemmin Euroopassa energian ja ruoan hinnat todennäköisesti nousevat myös Suomessa, kasvu hidastuu ja inflaatio kiihtyy, ainakin väliaikaisesti.
- Venäjän osuus Suomen koko viennistä on vajaat 5 %. Valtiovarainministeriön arvioiden mukaan Venäjän viennin loppuminen leikkaisi arviolta 1-1 ½ % Suomen BKT:sta.
- Huomattavasti heikompikin skenaario on hyvinkin mahdollinen mm. epäsuorien vaikutusten ja arvaamattomien kehityskulkujen kautta.

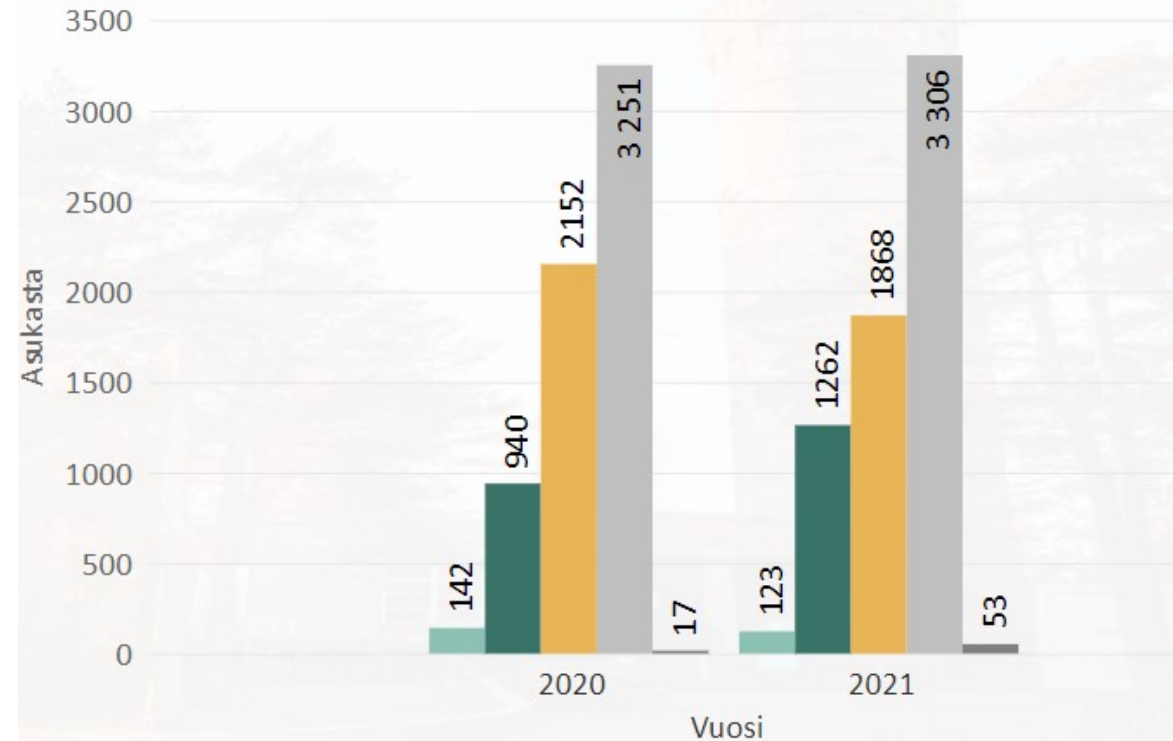
Lähde: Tilastokeskus (* ennakkotieto 2020, 2021), ** Ennuste, Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus joulukuun 2021, *** arvio Ukrainan sodan vaikutuksesta bkt:hen pohjautuen Kuntarahoituksen ja Valtiovarainministeriön arvioihin.

Väestönkasvu ja sen rakenne

Joulukuu (ennakkotieto)

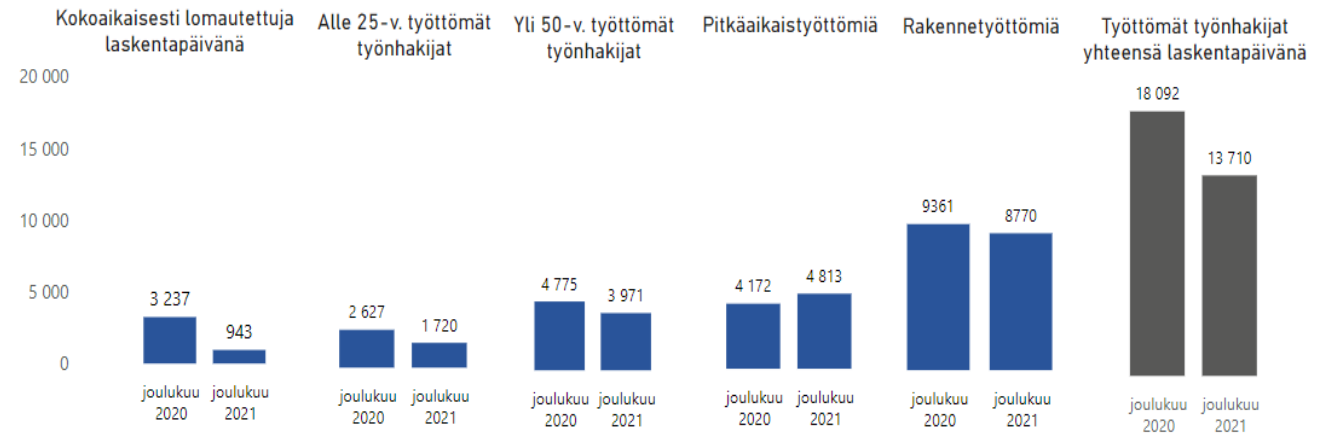
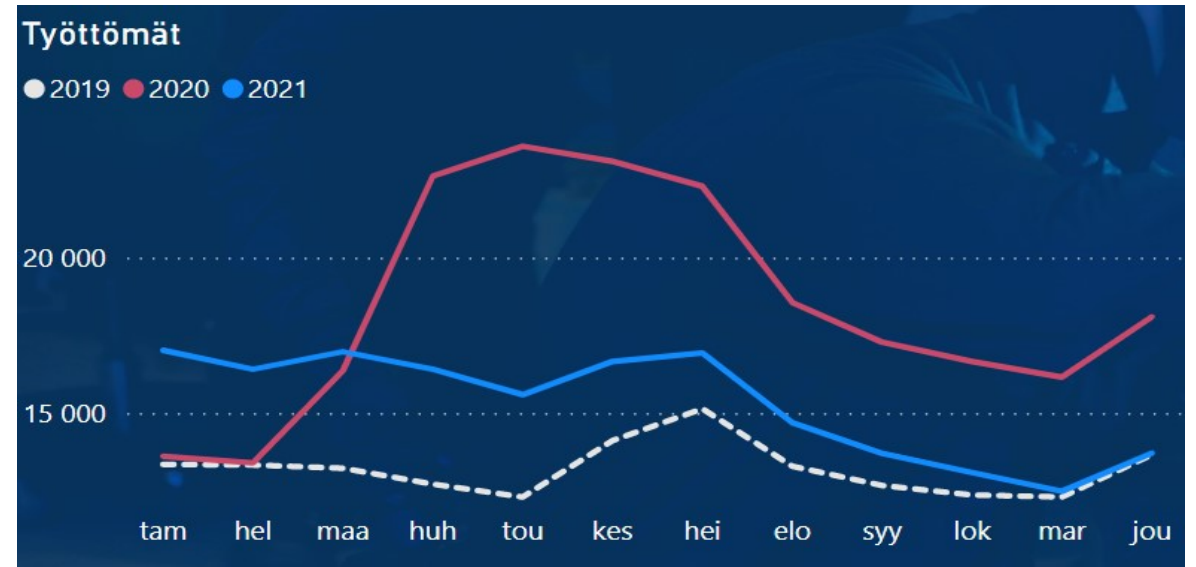
- Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Tampereella oli joulukuun lopussa 244 315 asukasta.
- Tampereen väestö kasvoi 3 306 asukkaalla vuoden 2021 aikana (1,4%), mikä on noin 50 asukasta edellisvuotta enemmän.
- Ennakkotiedon mukaan joulukuun loppuun mennessä Tampere on saanut muuttovoittoa kuntien välisessä muutossa 1 868 asukasta, mikä on noin 280 asukasta vähemmän viime vuoden joulukuun lopun tilanteeseen verrattuna.
- Maahanmuuton osalta muuttovoittoa saatiin 322 asukasta enemmän edellisvuoden joulukuun ennakkotilanteeseen verrattuna, yhteensä maahanmuuttovoittoa saatiin 1262 asukasta.
- Syntyneiden enemmitys oli 123 asukasta.
- Väestö- ja väestönkasvun rakenteen tietoja ei ole vielä vahvistettu. Tilastokeskus julkaisee tiedot kevään aikana.

● Syntyneiden enemmitys ● Nettonaahanmuutto ● Kuntien välinen nettomuutto ● Väestönlisäys ● Väkiluvun korjaus

Työllisyys

- Työttömyysaste oli joulukuussa 2021 Tampereella 11,4 % ja koko Suomessa 10,5 %. Viime vuonna vastaavana aikana työttömyysaste oli Tampereella 15,3 % ja koko maassa 13,6 %.
- Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömien määrä laski 35 % verrattuna joulukuuhun 2020. Pitkäaikaistyöttömiä oli joulukuussa 15 % enemmän edellisvuoteen verrattuna.
- Uusia avoimia työpaikkoja (7 436) oli kaksinkertainen määrä vuoden 2020 joulukuuhun verrattuna.
- Lomautettujen määrä on laskenut vuoden 2020 huippulukemista. Joulukuun tilanteessa määrä (943) on viime vuoteen (3 237) verrattuna laskenut selvästi.

Kaupungin talous

Kaupungin tilikauden tulos

Miljoonaa euroa	TP 2020	VS 2021	TP 2021	TP 21 / VS 21	Muutos ed.vuoteen
Toimintatuotot	451,3	505,3	561,9	56,6	110,6
Valmistus omaan käyttöön	6,0	5,2	8,6	3,4	2,5
Toimintakulut	-1 743,3	-1 861,9	-1 886,5	-24,6	-143,2
Toimintakate	-1 285,9	-1 351,5	-1 316,0	35,5	-30,1
Verotulot	1 035,3	1 101,0	1 117,5	16,5	82,2
Valtionosuudet	394,6	360,2	360,8	0,6	-33,8
Rahoitustuotot ja -kulut	25,5	15,4	19,2	3,7	-6,3
Vuosikate	169,4	125,1	181,4	56,3	12,0
Poistot ja arvonalentumiset	-105,9	-114,7	-106,7	8,0	-0,8
Satunnaiset erät	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Tilikauden tulos	63,8	10,4	74,7	64,3	10,9
Tilinpäätössiirrot	2,0	2,1	1,7	-0,4	-0,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	65,8	12,5	76,4	63,9	10,6

Tilikauden tulos
74,7 miljoonaa euroa

Nettomenojen muutos
+2,3 prosenttia

Toimintamenojen muutos
+8,1 prosenttia

Verorahoituksen muutos
+3,4 prosenttia

Keskeiset nostot tilinpäätöksestä

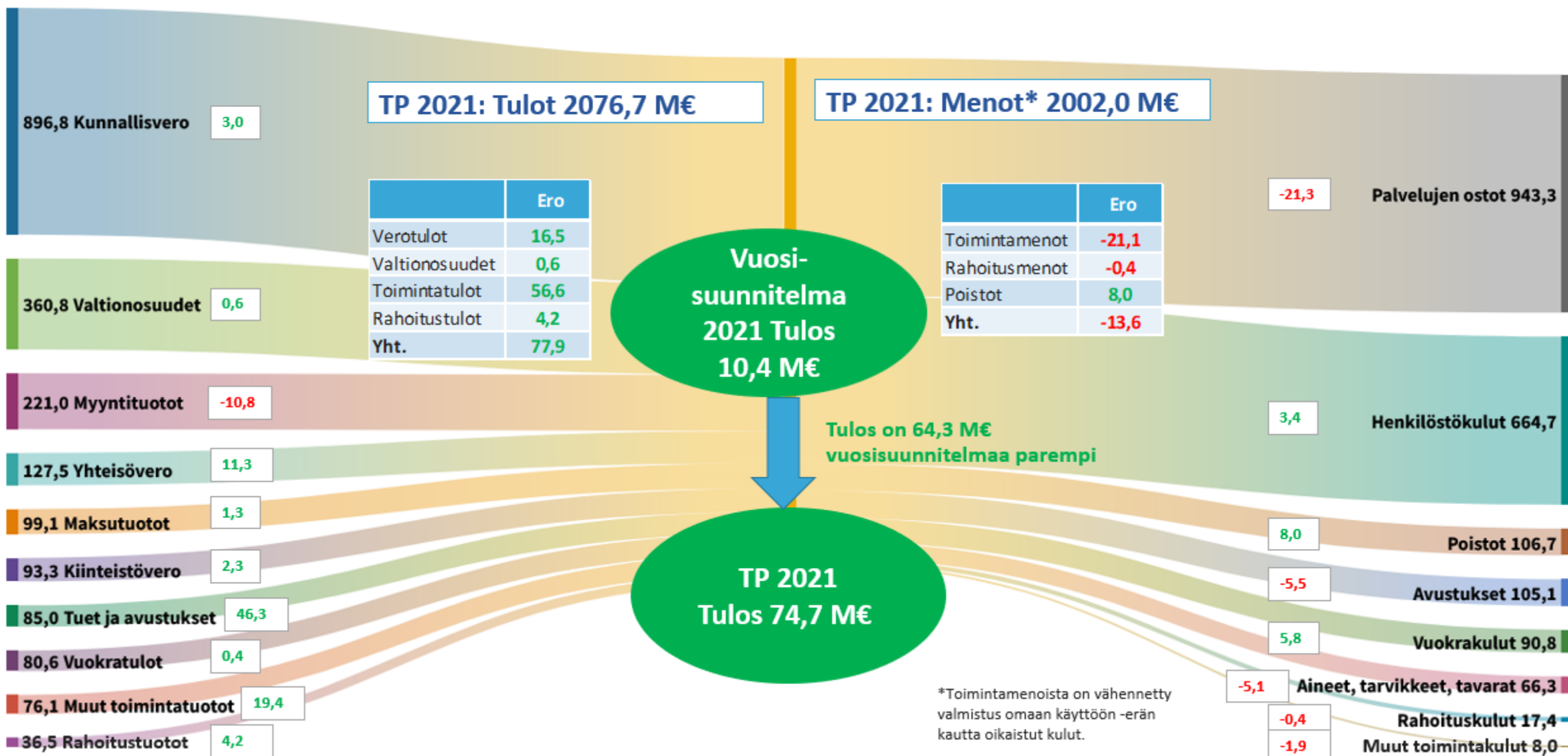
- Tilikauden tulos on 74,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen.
- Toimintakate toteutui 35,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Toimintatuotot ylittyivät 56,6 miljoonalla eurolla ja toimintakulut ylittyivät 24,6 miljoonalla eurolla.
- Toimintamenojen kasvu oli 8,1 %. Nettomenojen kasvu oli 2,3 %. Nettomenojen maltilliseen kasvuun vaikuttivat erityisesti poikkeuksellisen suuret omaisuuden myyntivoitot sekä valtion korona-avustukset sosiaali- ja terveystalouden koronakustannuksiin.
- Verotulot kasvoivat edellisvuodesta 82,2 miljoonaa euroa eli 7,9 %, mikä johtui mm. yritysten erittäin suotuisasta talouskehityksestä sekä kuntaryhmän koronapandemian vuoksi 10 prosenttiyksiköllä korotetusta määräaikaisesta jakoosuudesta. Verotuloja kertyi 16,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän.
- Valtionosuudet toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Valtionosuudet pienenevät 33,8 miljoonaa euroa eli 8,6 % edellisvuoteen verrattuna.
- Nettoinvestointien toteuma oli 227,8 miljoonaa euroa, mikä alitti talousarvion 64,0 miljoonalla eurolla. Investointien tulosrahoitusprosentti on 80 %.
- Lainakanta oli 891,0 miljoonaa euroa (3 647 euroa/asukas). Lainamäärä pieneni 23,7 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

- tulojen alitus / menojen ylitys

+ tulojen ylitys / menojen alitus

Vuoden 2021 tilinpäätöksen tulot ja menot sekä erot vuosisuunnitelmaan tiliryhmittäin, M€

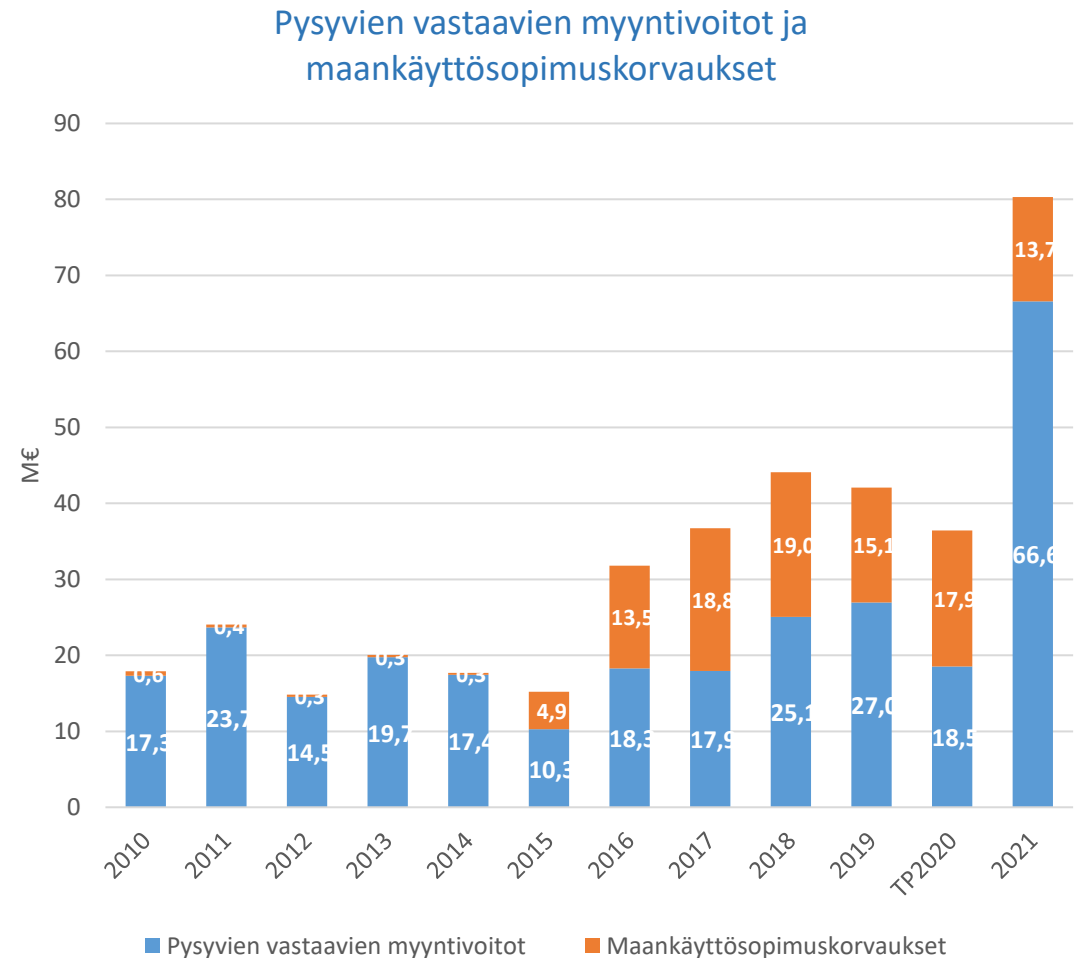
TAMPERE.
FINLAND

*Toimintamenoista on vähennetty valmistus omaan käyttöön -erän kautta oikaistut kulut.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

- Omaisuuden myyntituloja kertyi 102,5 miljoonaa euroa, josta maanmyynti n. 38,1 miljoonaa euroa ja rakennukset 63,2 miljoonaa euroa (myyntivoitot 66,6 milj. euroa).
- Suurimmat kohteet (myyntivoitot): Sote-kiinteistöt (29,9 milj. euroa), Tammelan Stadionin tontit (14,7 milj. euroa), Teivon tontit (6,4 milj. euroa) ja Ranta-Tampellan viimeinen maksuerä (4,7 milj. euroa).
- Maankäyttösopimuskorvauksia toteutui vuonna 2021 13,7 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös talousarvioon nähden (ulkoiset erät)

- Tilikauden tulos 64,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi
- Tuotot +56,6 miljoonaa euroa
 - Myyntituotot -10,8 miljoonaa euroa (mm. koronapandemia on vähentänyt merkittävästi joukkoliikennepalvelujen käyttöä)
 - Tuet ja avustukset +46,3 miljoonaa euroa (mm. valtion korona-avustus sosiaali- ja terveystaloudelle sekä joukkoliikenteelle)
 - Muut toimintatuotot +19,4 miljoonaa euroa (mm. pysyvien vastaavien myyntivoitot)
- Kulut -24,6 miljoonaa euroa
 - Palvelujen ostot -21,3 miljoonaa euroa (mm. laboratoriopalvelut koronatestaukseen liittyen)
- Verotulot +16,5 miljoonaa euroa
 - Kunnallisvero +3,0 miljoonaa euroa, yhteisövero +11,3 miljoonaa euroa, kiinteistövero +2,3 miljoonaa euroa

Miljoonaa euroa	TP 21 / VS 21
Toimintatuotot	56,6
Valmistus omaan käyttöön	3,4
Toimintakulut	-24,6
Toimintakate	35,5
Verotulot	16,5
Valtionosuudet	0,6
Rahoitustuotot ja -kulut	3,7
Vuosikate	56,3
Poistot ja arvonalentumiset	8,0
Satunnaiset erät	0,0
Tilikauden tulos	64,3
Tilinpäätössiirrot	-0,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	63,9

Poikkeamat talousarvioon, palvelualueet

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Ero
PALVELUALUEET			
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-400,3	-406,0	-5,7
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue			
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-848,1	-838,8	9,2
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-95,6	-94,7	1,0
Asunto- ja kiinteistölautakunta	164,9	190,3	25,5
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-35,5	-32,5	3,0
Joukkoliikennelautakunta	-18,9	-27,7	-8,8

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 1/2

- **Sivistys- ja kulttuurilautakunta (-5,7 milj. euroa):** Toimintatuottojen toteuma oli 2,0 miljoonaa euroa ja toimintakulujen 3,7 miljoonaa euroa budjetoitua heikempi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana talousarviomuutoksia, jotka heikensivät lautakunnan toimintakatetta 3,3 miljoonaa euroa. Nettomenojen kasvu oli 18,6 miljoonaa euroa eli 4,8 % edellisvuoteen verrattuna. Koronapandemian vaikutukset heikensivät lautakunnan toimintakatetta noin 6,7 miljoonaa euroa. Koronapandemian aiheuttamat kulttuuri- ja liikuntapaikkojen sulut sekä rajoitetut kävijämäärät aiheuttivat toimintatuottojen alituksen. Toimintakulujen ylitys johtui palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen ylityksistä. Poikkeustilanne vaikutti erityisesti varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen kustannusten kasvuun.
- **Sosiaali- ja terveyslautakunta (+9,2 milj. euroa):** Toimintatuottojen toteuma oli 42,4 miljoonaa euroa ja toimintakulujen 33,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempi. Nettomenojen kasvu oli 26,2 miljoonaa euroa eli 3,2 %. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana talousarviomuutoksia, jotka heikensivät lautakunnan toimintakatetta 16,6 miljoonaa euroa. Koronapandemian aiheuttamien välittömien kustannusten arvio on 35,5 miljoonaa euroa, johon saatiin suoritemääriin ja asukaslukuun sekä laskennallisiin yksikkökorvauksiin perustuvaa valtionavustusta 39,7 miljoonaa euroa. Koronan suurimmat talousvaikutukset aiheutuvat koronatestauksesta, Pirkanmaan sairaanhoitopiirin (PSHP) palveluista, massarokotusten järjestämisestä ja suojarahustekustannuksista. Koronatilanteen vuoksi PSHP:n kiireetön hoito toteutui suunniteltua pienempänä. Koronan aiheuttamien poikkeamien lisäksi suurimmat ylitykset talousarvioon oli vammaispalvelujen, päihde- ja mielenterveyspalvelujen, lasten ja nuorten palvelujen sekä ikäihmisten palvelujen ostoissa.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 2/2

- **Elinvoima- ja osaamislautakunta (+1,0 milj. euroa):** Työmarkkinatukimenot (-30,9 milj. euroa) kasvoivat edellisestä vuodesta 2,1 miljoonaa euroa, ja ylittivät talousarviossa arvioidun tason 6,8 miljoonalla eurolla. Ammatillisen koulutuksen osalta tilikauden tulos oli -2,2 miljoonaa euroa. Kehitysohjelmatalveluryhmän toimintakate toteutui 1,8 miljoonaa euroa ja Työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintakate 0,9 miljoonaa euroa budjetoitua pienempänä.
- **Asunto- ja kiinteistölautakunta (+25,5 milj. euroa):** Toimintatuotot ylittyvät etenkin muiden toimintatuottojen (omaisuuden myyntivoittojen) osalta (+15,9 milj. euroa) sekä maankäyttösopimuskorvausten (+1,6 milj. euroa) ja vuokratuottojen (+0,9 milj. euroa) osalta. Maankäyttösopimuskorvaukset tuloutuvat yhdyskuntarakentamisen toteutumisen mukaan.
- **Yhdyskuntalautakunta (+3,0 milj. euroa):** Muun muassa ympäristöterveyden ja katutilavalvonnan tuottojen suotuisa kehitys. Henkilöstökulujen alitus kun vakansseja osan vuotta täyttämättä.
- **Joukkoliikennelautakunta (-8,8 milj. euroa):** Koronapandemia pienensi voimakkaasti lipputuloja mitä ei huomioitu vuosisuunnitelmassa. Bussiliikenteen kustannustason voimakas, lähes 8 prosentin nousu.

Poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Ero
KONSERNIHALLINTO			
Konsernihallinto	-41,2	-32,4	8,9
Yhteiset erät	-127,1	-125,8	1,3
TASEYKSIKÖT			
Pirkanmaan pelastuslaitos	0,0	-0,3	-0,3
Tampereen Vesi Liikelaitos	26,6	31,1	4,5
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	-0,5	-0,5	0,0
LASKELMAOSA			
Korkotuotot ja -kulut	-10,6	-10,2	0,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70,0	5,4	-64,6

Merkittävimmmät poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt 1/2

- **Konsernihallinto (+8,9 milj. euroa):** ICT-kehittämisen 14 miljoonan euron määrärahasta (sis. investoinnit) jäi käyttämättä 5,3 miljoonaa euroa. Muita merkittäviä syitä ovat koronatilanteen vuoksi pienentyneet kustannukset (tapahtumat, koulutukset, matkustaminen). Lisäksi ICT-kustannukset alittuivat merkittävästi ja palvelujen ostoihin varattuja määrärahoja jäi käyttämättä monessa eri yksikössä.
- **Yhteiset erät (+1,3 milj. euroa):** Toimintamenot alittuivat, koska suurttapahtumakustannukset toteutuivat suunniteltua pienempinä koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi ja osallistuvan budjetoinnin uutta kierrosta ei käynnistetty. Pelastustoimen maksuosuus oli myös suunniteltua pienempi. Toisaalta kustannuksia lisäsi henkilöstön kertaluonteinen liikunta- ja kulttuurietuuden korotus. Myös Tredulle osoitettava valtionosuusrahoitus oli suurempi (vastaava ylitys valtionosuuksissa).

Merkittävimmmät poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt 2/2

- **Pirkanmaan pelastuslaitos (-0,3 milj. euroa):** Tavoitteen mukainen liikeylijäämä ei toteutunut, vaan oli 0,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tämä johtuu edelliseen vuoteen kohdistuneesta rahoituskulujen pakollisen varauksen purkukirjauksesta, joka todettiin aiheettomaksi. Tilikauden ylijäämä sitä vastoin oli budjetoidusti nolla. Tilinpäätöshyvitys kunnille oli yhteensä 0,55 miljoonaa euroa.
- **Tampereen Vesi Liikelaitos (+4,5 milj. euroa):** Tampereen Veden liikeylijäämä toteutui 4,5 miljoonaa euroa suunniteltua parempana. Tämä johtui pääosin varautumisesta pandemian aiheuttamiin hinnan nousuihin, jotka jäivät toteutumatta, sekä palveluiden että aineiden ja tarvikkeiden pienemmästä kulutuksesta.
- **Pitkäaikaista lainaa** nostettiin 64,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. varauduttiin.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot (milj. euroa)	TP 2020	VS 2021	TP 2021	TP 21 / VS 21
Palkat ja palkkiot	-499,2	-531,3	-527,2	4,1
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-112,3	-116,9	-118,2	-1,3
Muut henkilösivukulut	-17,5	-20,9	-20,3	0,6
Yhteensä	-629,0	-669,2	-665,7	3,4

Henkilöstömenot

- **Tilinpäätöksessä henkilöstömenot alittivat muutetun talousarvion 3,4 miljoonalla eurolla**
 - Sivistys- ja kulttuurilautakunta: ylitys 1,2 miljoonaa euroa (arvioitua suuremmat eläkevakuutusmaksut, lomapalkkavelan muutos ja koronatilanteen aiheuttama sijaistarve).
 - Sosiaali- ja terveyslautakunta: alitus 0,9 miljoonaa euroa (rekrytointihaasteet ikäihmisten palveluissa ja suun terveydenhuollossa, työvoimavajetta on korvattu työvoiman vuokrauksella).
 - Elinvoima ja osaamislautakunta: alitus 4,2 miljoonaa euroa (palkkatukityöllistämisen väheneminen)
 - Ammatillinen koulutus: ylitys 1,0 miljoonaa euroa (opiskelijamäärien kasvu)
- **Henkilöstökulut kasvoivat 36,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden (5,8 %)**
 - Kunta-alan palkkaratkaisun vaikutus vuonna 2021 oli arviolta 1,4 %, mikä lisäsi henkilöstökuluja noin 9,0 miljoonaa euroa.
 - Palkallisten henkilötyövuosien kasvu lisäsi henkilöstökuluja noin 18,0 miljoonaa euroa.
 - Muut vaikutukset (sivukulujen kasvu, ammatillisen koulutuksen lisärahoitus) noin 9,0 miljoonaa euroa.
- **Työvoimakustannukset (henkilöstömenot lisättynä työvoiman vuokrauskustannuksilla) alittivat muutetun talousarvion 2,5 miljoonalla eurolla.**

Palkalliset henkilötyövuodet

Palkalliset henkilötyövuodet	TP 2020	VS 2021	TP 2021	TP 21 / VS 21
Konsernihallinto	307	341	328	-14
Sosiaali- ja terveystalvelujen palvelualue	4 553	4 678	4 501	-177
Sivistystalvelujen palvelualue	4 619	4 788	4 860	72
Elinvoiman ja kilpailukyvyin palvelualue	1 656	1 900	1 804	-96
Ammatillinen koulutus	975	1 031	1 105	74
Lukiokoulutus	297	300	309	9
Työllisyys- ja kasvupalvelut	312	483	313	-170
Muut yhteensä	73	86	77	-9
Kaupunkiympäristön palvelualue	312	335	319	-16
Liikelaitokset yhteensä	510	469	473	4
Tampereen Kaupunkiliikenne	357	310	320	10
Tampereen Vesi	154	159	153	-6
Pirkanmaan pelastuslaitos	648	670	667	-2
Yhteensä	12 606	13 182	12 955	-227

Palkalliset henkilötyövuodet

- Palkalliset henkilötyövuodet alittivat vuosisuunnitelman 227 henkilötyövuodella.
 - Sosiaali- ja terveystalvissa henkilötyövuodet alittivat vuosisuunnitelman 177 henkilötyövuotta rekrytointihaasteiden vuoksi.
 - Työllisyys- ja kasvupalvcluissa palkalliset henkilötyövuodet toteutuivat 170 henkilötyövuotta suunniteltua pienempinä palkkatukityöllistettävien määrän vähenemisen vuoksi.
 - Perusopetuksessa ylitystä (75 henkilötyövuotta) selittää pääosin hankerahoituksella lisätty ohjaajaresurssi.
 - Ammatillisessa koulutuksessa henkilötyövuodet toteutuvat 74 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa suurempina opiskelijamäärien kasvun vuoksi.
- Henkilötyövuodet kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 349 henkilötyövuotta (2,8 %). Kasvua selittää lisääntynyt palvelutarve sekä koronapandemian vaikutukset erityisesti perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa.
- Palkkatuetun henkilöstön osuus on 151 henkilötyövuotta, jossa on laskua -33 henkilötyövuotta (-18,0 %) edellisvuoteen verrattuna.

Verorahoitus

Miljoonaa euroa	TP 2020	Alkup. TA 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	TP / muutettu TA milj. €	TP 21 / TP 20 %	TP 21 / TP 20 milj. €
Verotulot yhteensä	1 035,3	1 053,7	1 101,0	1 117,5	16,5	7,9	82,2
Kunnallisvero	866,9	869,7	893,8	896,8	3,0	3,4	29,9
Yhteisövero	85,3	92,0	116,2	127,5	11,3	49,4	42,1
Kiinteistövero	83,1	92,0	91,0	93,3	2,3	12,2	10,2
Valtionosuudet yhteensä	394,6	351,9	360,2	360,8	0,6	-8,6	-33,8
Peruspalvelut	223,4	184,7	186,2	186,3	0,1	-16,6	-37,1
Veromenetysten kompensatio	100,8	98,7	100,5	100,5	0,0	-0,3	-0,3
Muut opetus ja kulttuuri	70,3	68,5	73,5	74,0	0,5	5,2	3,6
Verorahoitus yhteensä	1 429,9	1 405,6	1 461,2	1 478,3	17,1	3,4	48,4

Verorahoitus

Verotulot

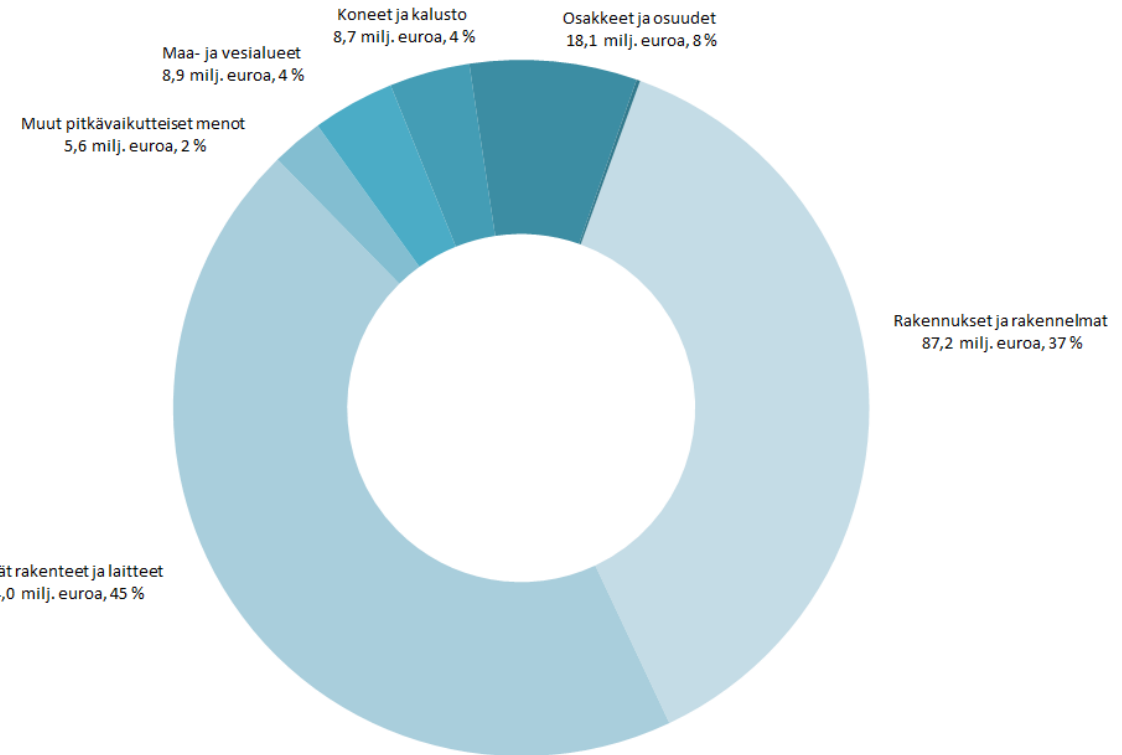
- Verotuloja kertyi 82,2 miljoonaa euroa (7,9 %) vuotta 2020 enemmän.
 - Yhteisöveroa kertyi 127,5 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 42,1 miljoonaa euroa (49,4 %) vuodesta 2020. Huomattava kasvu perustuu sekä yritysten suotuisaan talouskehitykseen koko maassa että kuntaryhmän koronan vuoksi 10 prosenttiyksiköllä korotettuun määräaikaiseen jako-osuuteen. Jako-osuuden korotuksen vaikutus vuonna 2021 oli noin 30 miljoonaa euroa (2020: 17 milj. euroa). Lisäksi Tampereen oma jako-osuus kasvoi edellisestä vuodesta.
 - Kunnallisverotilitykset kasvoivat 29,9 miljoonaa euroa (3,4 %), mikä oli 1,0 %-yksikköä koko maan keskimääräistä kasva paremmin. Tämä perustui erityisesti työllisten määrän kasvuun ja työttömyysasteen laskuun.
- Verotuloja kertyi 63,6 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota enemmän ja 16,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän.

Valtionosuudet

- Valtionosuuksia kertyi 360,8 miljoonaa euroa ja niiden määrä laski 33,8 miljoonaa euroa (8,6 %) vuodesta 2020. Vuonna 2020 valtio maksoi valtionosuusjärjestelmän kautta yhteensä 68,5 miljoonaa euroa koronapandemian taloudellisten vaikutusten johdosta ja poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi.
- Valtionosuuksia kertyi 0,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän, koska ammatilliseen koulutukseen saatiin vielä joulukuussa lisärahoitusta. Muilta osin lisärahoitukset pääosin ammatilliseen koulutukseen käsiteltiin lokakuussa valtuustossa ja ne sisältyivät siten muutettuun talousarvioon.

Investoinnit

Milj. euroa	TP 2020	VS 2021	TP 2021	Ero VS / TP
Aineettomat hyödykkeet				
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	-0,6	-0,1	-0,1	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-2,2	-9,3	-4,1	5,2
Muut pitkävaikutteiset menot	-4,6	-2,2	-1,4	0,8
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	-16,4	-34,6	-8,9	25,7
Rakennukset	-70,1	-118,6	-87,2	80,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-84,6	-96,2	-104,0	77,9
Koneet ja kalusto	-8,3	-13,0	-8,7	4,4
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,6	-0,4	-0,4	0,0
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	-42,5	-20,2	-18,1	2,1
Investoinnit yhteensä	-229,9	-294,5	-232,9	61,6
Rahoitusosuudet	7,3	2,7	5,1	2,4
Nettoinvestoinnit yhteensä	-222,6	-291,8	-227,8	64,0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	45,4	76,5	102,5	26,0

Huom. Sisältää kaupungin sisäiset erät

Investoinnit

- Vuoden 2021 nettoinvestointien toteuma on 227,8 miljoonaa euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 64,0 miljoonalla eurolla. Valtuusto budjetoit vuodelle 2022 uudelleen 48,3 miljoonaa euroa viivästyneitä hankkeita.
- Merkittävimmät poikkeamat ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeiden, maa- ja vesialueiden ja Hiedanranta-kehitysohjelman investoinneissa, konsernihallinnon, sivistys- ja kulttuurilautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan investoinneissa.
- Pysyvien vastaavien myyntituloja toteutui 102,5 miljoonaa euroa, mikä ylittää muutetun talousarvion 26,0 miljoonalla eurolla. Merkittävä osa toteutuneista luovutustuloista aiheutui sote-kiinteistöjen myynnistä Palvelukiinteistöt Oy:lle (49,7 milj. euroa), Keskusvirastotalon apporttiluovutuksesta Palvelukiinteistöt Oy:lle (13,0 milj. euroa) sekä Tammelan stadionin asuntotonttien myynneistä (15,0 milj. euroa)

Poikkeamat talousarvioon, investoinnit

Nettoinvestoinnit, miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Ero
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-10,8	-6,3	4,5
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue			
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-1,8	-1,1	0,7
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-2,2	-1,6	0,6
Asunto- ja kiinteistölaikunta	-156,2	-106,9	49,3
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-69,9	-66,6	3,3
Joukkoliikennelautakunta	-0,5	-0,3	0,2
Konsernihallinto			
Konsernihallinto, muut	-0,1	-0,1	0,0
Yhteiset erät	-20,2	-18,1	2,1
ICT-kehittäminen*	-6,7	-3,1	3,6
Taseyksiköt ja Liikelaitokset			
Pirkanmaan pelastuslaitos	-2,3	-2,3	-0,1
Tampereen Vesi Liikelaitos	-21,0	-21,3	-0,3
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-291,8	-227,8	64,0

* sitovuustaso bruttoinvestoinnit + käyttötalous

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 1/2

Asunto- ja kiinteistölautakunta (talousarvion alitus 49,3 milj. euroa)

- Talonrakennushankkeiden suurimmat poikkeamat (yhteensä +26,8 milj. euroa): Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti uudisrakennus, Pispalan koulun perusparannus, Pyynekintie 2 koulurakennus, Lielahden uusi päiväkoti, Multisillan päiväkoti uudisrakennus, Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti), Hyhkyn koulun (rak 1 ja 2) perusparannus, Tammelan stadion uudisrakennus, Kaupin urheilupuisto
- Hiedanranta (+12,4 milj. euroa): Näsisaaren vesistötytön viivästyminen
- Viiden tähden keskusta (+2,1 milj. euroa): Ranta-Tampellan viimeistelytöiden, Santalahden rantapuiston tapahtuma-alueen töiden sekä Hämeenkadun valoviikkojen toteutuksen siirtyivät seuraavalle vuodelle
- Muut investoinnit (+8,0 milj. euroa): Maaomaisuuden investoinneissa viivästyksiä mm. Takojankatu, Lakalaivan pilaantuneet maat.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 2/2

Konsernihallinto (talousarvion alitus 5,8 milj. euroa)

- ICT-kehittämisen investointierät eivät edenneet suunnitellusti, yhteisten erien investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti

Sivistys- ja kulttuurilautakunta (talousarvion alitus 4,5 milj. euroa)

- Rakennushankkeiden aikataulumuutokset ja ensikertaisen kalustamisen toimitusten viivästyminen useissa eri kohteissa

Yhdyskuntalautakunta (talousarvion alitus 3,3 milj. euroa)

- saatujen rahoitusosuuksien toteutuminen talousarviosta poiketen, Viiden tähden keskusta - kehitysohjelman hankkeiden toteutuksen aikataulumuutokset

Tampereen Vesi (talousarvion ylitys 0,3 milj. euroa)

- Investoinnit toteutuivat ennakoitua nopeammin

Rahoituslaskelma

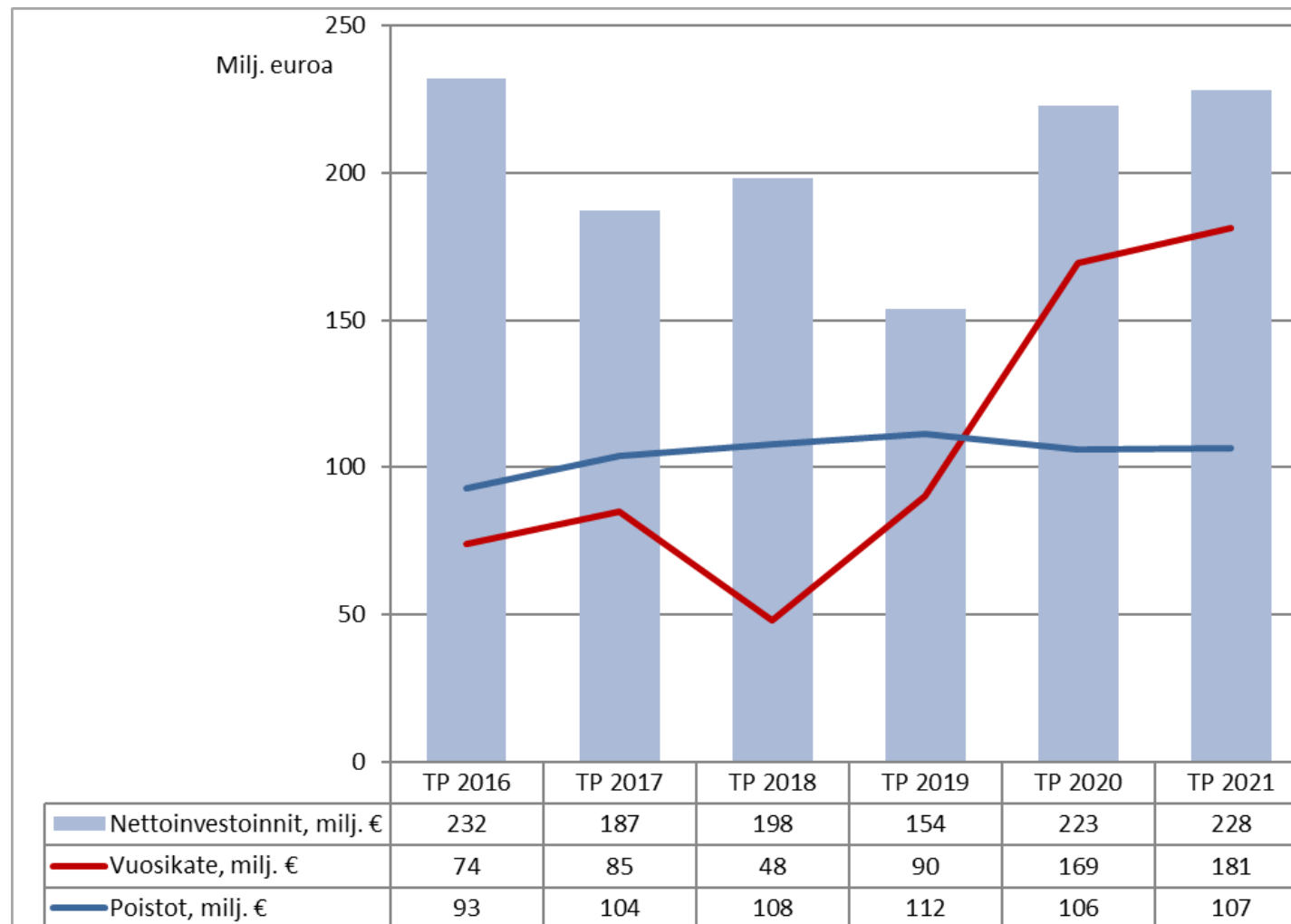
Milj. euroa	TP 2021	TP 2020	VS 2021	TP 21 / VS 21	Muutos ed.vuoteen
Toiminnan rahavirta	115,0	152,3	75,3	39,6	-37,4
Investointien rahavirta	-125,3	-177,2	-215,3	90,1	51,9
Investointimenot	-232,9	-229,9	-294,5	61,6	-3,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,1	7,3	2,7	2,4	-2,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	102,5	45,4	76,5	26,0	57,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10,3	-24,9	-140,0	129,7	14,6
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	1,4	-14,7	-0,8	2,2	16,1
Lainakannan muutokset	-23,7	119,9	51,4	-75,1	-143,6
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,1	41,9	0,0	0,1	-41,8
Rahoituksen rahavirta	-22,2	147,1	50,6	-72,8	-169,3
Rahavarojen muutos	-32,6	122,2	-89,4	56,9	-154,7
Rahavarat tilikauden lopussa	280,4	313,0	-	-	-32,6
Rahavarat tilikauden alussa	313,0	190,8	-	-	122,2

Investointien tulo-rahoitus-%
80 %

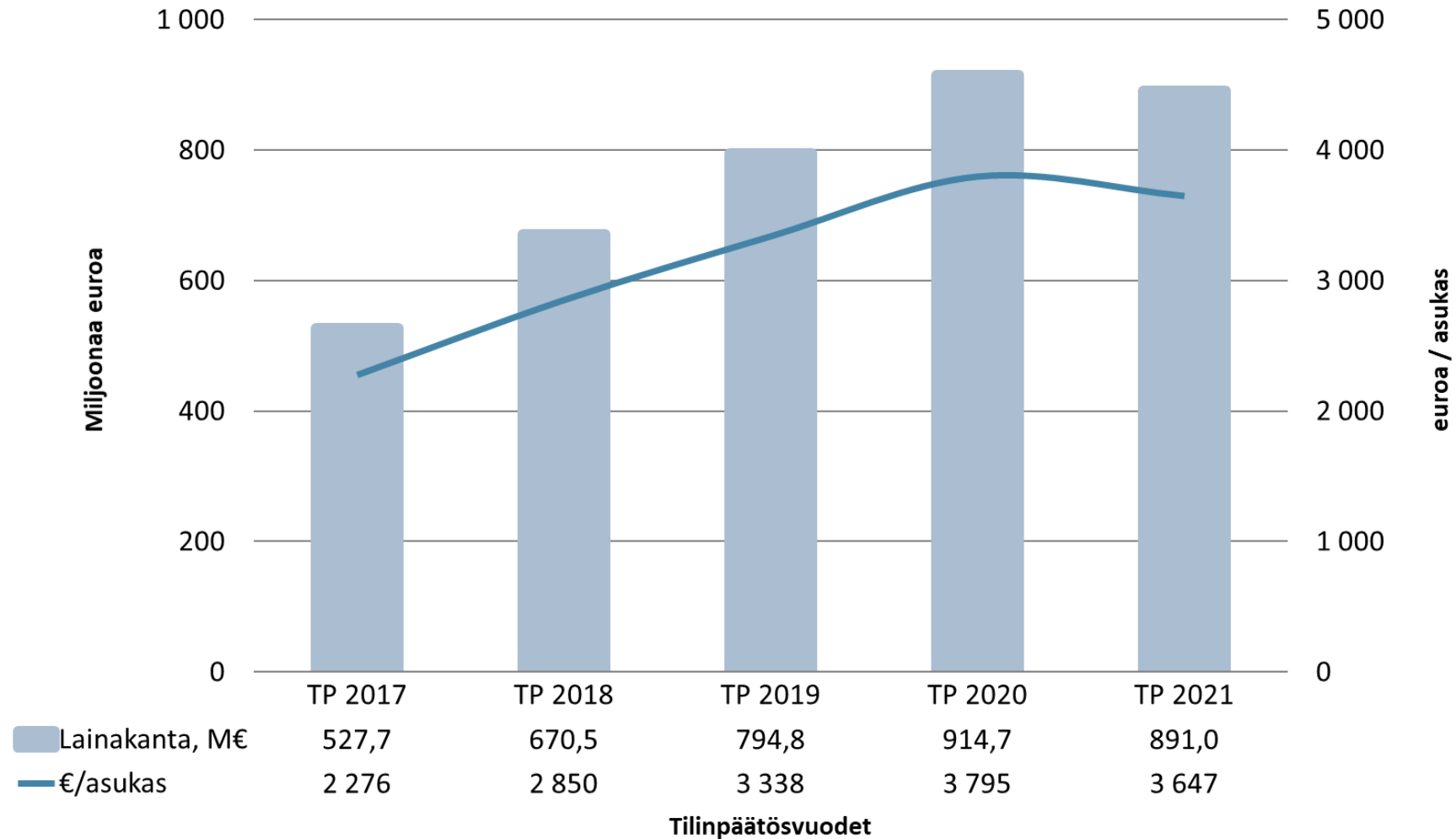
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuotta
-288,8 miljoonaa euroa

Kassan riittävyys
48 päivää

Nettoinvestoinnit, vuosikate ja poistot

Lainamäärän kehitys

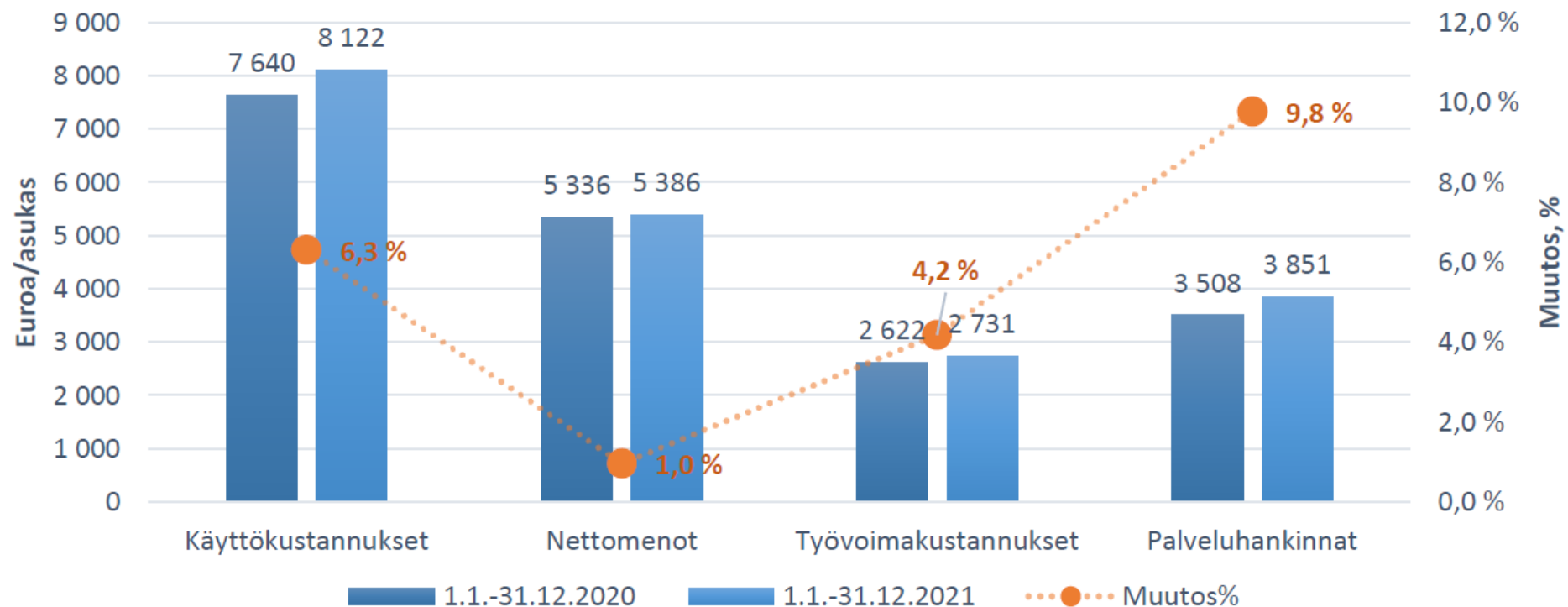
Tunnuslukuja

	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP 2021	TP 21 / TP 20	TP 21 / VS 21
Toimintakate, milj. €	-1 285,9	-1 324,2	-1 351,5	-1 316,0	-30,1	35,5
Nettomenojen kasvu, %	2,7	3,0	5,1	2,3	-0,4	-2,8
Vuosikate, milj. €	169,4	97,8	125,1	181,4	12,0	56,3
Vuosikate/Poistot, %	160,1	85,3	109,1	170,0	10,0	60,9
Tulos, milj. €	63,8	-16,9	10,4	74,7	10,9	64,3
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta	-424,5	-424,4	-418,5	-288,8	135,7	129,7
Investoinnit (netto), milj. €	-222,6	-271,0	-291,8	-227,8	-5,2	64,0
Investointien tulorahoitus, %	76,1	36,1	42,9	79,7	3,5	36,8
Lainat, milj. €	914,7	1 050,0	975,0	891,0	-23,7	-84,0
Lainat, € / asukas	3 795	4 295	3 988	3 647,0	-148	-341
Verorahoituksen kasvu,%	5,9	-1,7	2,2	3,4	-2,5	1,2
Asukasmäärä	241 009	244 500	244 500	244 315	3 306	-185

Tuottavuus

Tuottavuuden päämittarit

Asukaskohtaiset kustannukset ja niiden muutos vuosina 2020-2021 (euroa, %)

Tuottavuuden tila

- Tuottavuuden arviointimallin perustaksi on valittu kasvavan kaupungin näkökulma. Sen mukaan asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi.
- Vuonna 2021 kaupungin asukasmäärä kasvoi 3 306 asukkaalla (1,4 %). Käyttökustannukset (toimintamenot ja poistot) lisääntyivät 4,6 %. Kaupunkitasolla ei saavutettu positiivista tuottavuusmuutosta, kun tuottavuuden pisteluvun muutos jäi hieman alle yhden. Pisteluku saadaan jakamalla asukasmäärä käyttökustannuksilla (tuotos/panos). Vuoden 2020 kustannukset on saatettu vastamaan 2021 arvoa deflatoimalla ne.

Tuottavuusmuutos	31.12.2020	31.12.2021	Muutos	Muutos%
Asukasmäärä (asukasta)	241 009	244 315	3 306	1,4 %
Käyttökustannukset, milj. euroa (deflatoitu)	1 896,3	1 984,4	88,0	4,6 %
Tuottavuus, pisteluku	127,1	123,1	0,969	

Deflaattorina on käytetty tilastokeskuksen julkisten menojen kuntatalouden hintaindeksiä.

Koronan arvioidut talousvaikutukset

Koronaisku ja valtiontuet arvio*

* **Huom!** Arvio sisältää myös koronasta aiheutuvat säästöt. Perustuu yksiköiden ilmoittamiin talousvaikutuksiin.

arvio*

39,7 Valtionavustus Soten välittömiin kustannuksiin

Avustuksen määrä perustuu toiminnan volyymia kuvaaviin tietoihin ja valtionapuviranomaisen määrittämiin laskennallisiin yksikkökorvauksiin (8.10 asetuksen mukaan). Avustus maksettu tammi-elokuun osalta. Syys-joulukuun avustus perustuu STM:lle lähetettyyn hakemukseen

Soten välittömät kustannukset (netto) 35,5

mm. testaus ja jäljitys, massarokotukset, hoito (PSHP) ja suojavarusteet, henkilöstömenot, avustus suojavarustekustannuksiin ulkopuolisille sote-tuottajille

30,0 Yhteisöveron jako-osuuden korotus

Joukkoliikenteen lipputulosten menetykset 15,4

Valtiontuet ja säästöt yht. +83,9 M€

"Koronaisku" yht. -71,2 M€

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannusten kasvu 5,6

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen vaikutukset (netto) 3,8

Veronmaksulykkäysten kompensaaion takaisinperintä (VOS) 3,8

Netto-vaikutus +12,6 M€

Kulttuuri ja Liikunta -palvelujen tulojen menetykset ja menojen kasvu 3,8

Työterveyshuollon koronatestauksen ja -rokotusten kustannukset 2,4

Yhdyskuntalautakunnan tulojen pienentyminen 0,3

Pelastuslaitoksen vaikutukset (netto) 0,3

Tampereen kaupunkiliikenteen vaikutukset (netto) 0,2

Osinkotulojen menetykset 0,1

7,3 Joukkoliikenteen koronatuki

2,6 Valtionavustus varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannuksiin

2,2 Säästöt yksiköiden menoista toiminnan supistumisen vuoksi

2,1 Valtionosuuden sisältämät tuet

Koronan merkittävimmät talousvaikutukset

- Yhteisöveroja kertyi noin 30,0 miljoonaa euroa kuntien määräaikaisen jako-osuuden korotuksen ansiosta.
- Valtionosuuspäätökset sisälsivät koronatukia noin 2,1 miljoonaa euroa (peruspalvelujen valtionosuus). Lisäksi vuonna 2021 perittiin takaisin 3,8 miljoonaa euroa vuonna 2020 maksetusta 5,0 miljoonan euron veronmaksulykkäysten kompensatiosta. Näiden lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet sisälsi ammatilliselle koulutukselle rahoitusta koronavaikutusten tasaamiseen, jotka on huomioitu Elinvoiman ja kilpailukyvyn luvussa. Vuonna 2020 koronatukia kirjattiin valtionosuuksiin 68,5 miljoonaa euroa.
- Sosiaali- ja terveystaloudissa koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia (mm. testaus ja jäljitys, massarokotukset, hoito (PSHP) ja suojarahusteet) toteutui arviolta 35,5 miljoonaa euroa (kaikkia vaikutuksia ei voida tarkasti arvioida). Toimintatuottoihin sisältyy koronakustannuksiin saatavaa valtionavustusta 39,7 miljoonaa euroa. Avustuksen määrä perustuu toiminnan volyymia kuvaaviin tietoihin sekä valtionapuviranomaisen määrittämiin yksikkökorvauksiin.
- Joukkoliikenteen lipputulojen merkittävä väheneminen (15,4 milj. euroa). Joukkoliikenteen korona-avustus (7,3 milj. euroa).
- Sivistyspalvelujen maksu- ja myyntitulot vähenivät merkittävästi (3,1 milj. euroa); mm. liikuntapalvelut, museot, filharmonia ja työväenopisto. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on arvioitu 3,0 miljoonan euron (netto) lisäkustannukset koronasta johtuen.
- Työterveyshuollon arvioidut testaus- ja rokotuskustannukset (2,4 milj. euroa)

Kaupunkikonsernin talous

Konsernin tulos

- **Nettomenot olivat -1 074,6 miljoonaa euroa**, ne pienenevät 6,5 milj. eurolla vertailuvuodesta. Toimintatulot kasvoivat 206,8 miljoonalla eurolla (17,0 %) ja toimintakulut 205,2 miljoonalla eurolla (8,9 %).
- **Vuosikate oli 370,8 miljoonaa euroa** ja se parani 52,7 miljoonaa euroa (16,6 %) edellisestä vuodesta. Vuosikatteen paranemiseen vaikutti keskeisesti kaupungin verotulojen 82,2 miljoonan euron kasvu.
- **Tilikauden tulos oli 114,0 miljoonaa euroa** ja se parani edellisestä vuodesta 12,5 miljoonaa euroa (12,4 %).
 - Kaupungin vaikutus konsernin tulokseen oli 41,6 miljoonaa euroa.
 - Tuloksen kannalta merkittävin tytäryhteisö on edelleen Sähkölaitos-konserni, jonka vaikutus konsernin tulokseen oli 28,9 miljoonaa euroa.
- **Tilikauden ylijäämä 86,6 miljoonaa euroa** on 6,0 miljoonaa euroa (7,5 %) edellistä vuotta parempi

Konsernin tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	TP 2021	TP 2020	Muutos
Toimintatuotot	1 425,5	1 218,7	206,8
Toimintakulut	-2 510,4	-2 305,3	-205,2
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	10,3	5,5	4,9
Toimintakate	-1 074,6	-1 081,1	6,5
Verotulot	1 117,5	1 035,3	82,2
Valtionosuudet	360,8	394,6	-33,8
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	0,0	0,0
Korkotuotot	2,2	1,5	0,7
Muut rahoitustuotot	5,5	4,4	1,1
Korkokulut	-37,7	-34,1	-3,6
Muut rahoituskulut	-2,9	-2,5	-0,4
Vuosikate	370,8	318,1	52,7
Poistot ja arvonalentumiset	0,0	0,0	0,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-230,8	-211,4	-19,5
Omistuksen eliminointierot	-25,4	-3,3	-22,1
Arvonalentumiset	-0,6	-2,0	1,4
Tilikauden tulos	114,0	101,5	12,5
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,3	-0,3
Tilikauden verot	-12,8	-10,3	-2,5
Laskennalliset verot	-7,4	-4,9	-2,5
Vähemmistöosuudet	-7,2	-6,0	-1,2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	86,6	80,6	6,0

TILIKAUDEN TULOS
114,0 milj. €
 (TP 2021)

VUOSIKATE/POISTOT
161 %
 (TP 2021)

NETTOMENOT
- 0,6 %
 (TP 2021 / TP 2020)

Konsernin rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa	TP 2021	TP 2020	Muutos
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	370,8	318,1	52,7
Tilikauden verot	-12,8	-10,3	-2,5
Tulorahoituksen korjauserät	-62,6	-22,4	-40,2
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-520,6	-444,4	-76,2
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,6	7,9	-2,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	84,4	38,1	46,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-135,2	-113,0	-22,2
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	-0,3	-17,1	16,8
Lainakannan muutokset	128,1	237,6	-109,6
Oman pääoman muutokset	-3,5	2,2	-5,7
Muut maksuvalmiuden muutokset	15,0	28,1	-13,1
Rahoituksen rahavirta	139,2	250,9	-111,6
Rahavarojen muutos	4,1	137,9	-133,8
Rahavarat 31.12.	388,8	384,7	4,1
Rahavarat 1.1.	384,7	246,8	137,9
	4,1	137,9	-133,8

NETTOINVESTOINNIT

-515,0 milj. €

(TP 2021)

INVESTOINTIEN
TULORAHOITUS-%

72 %

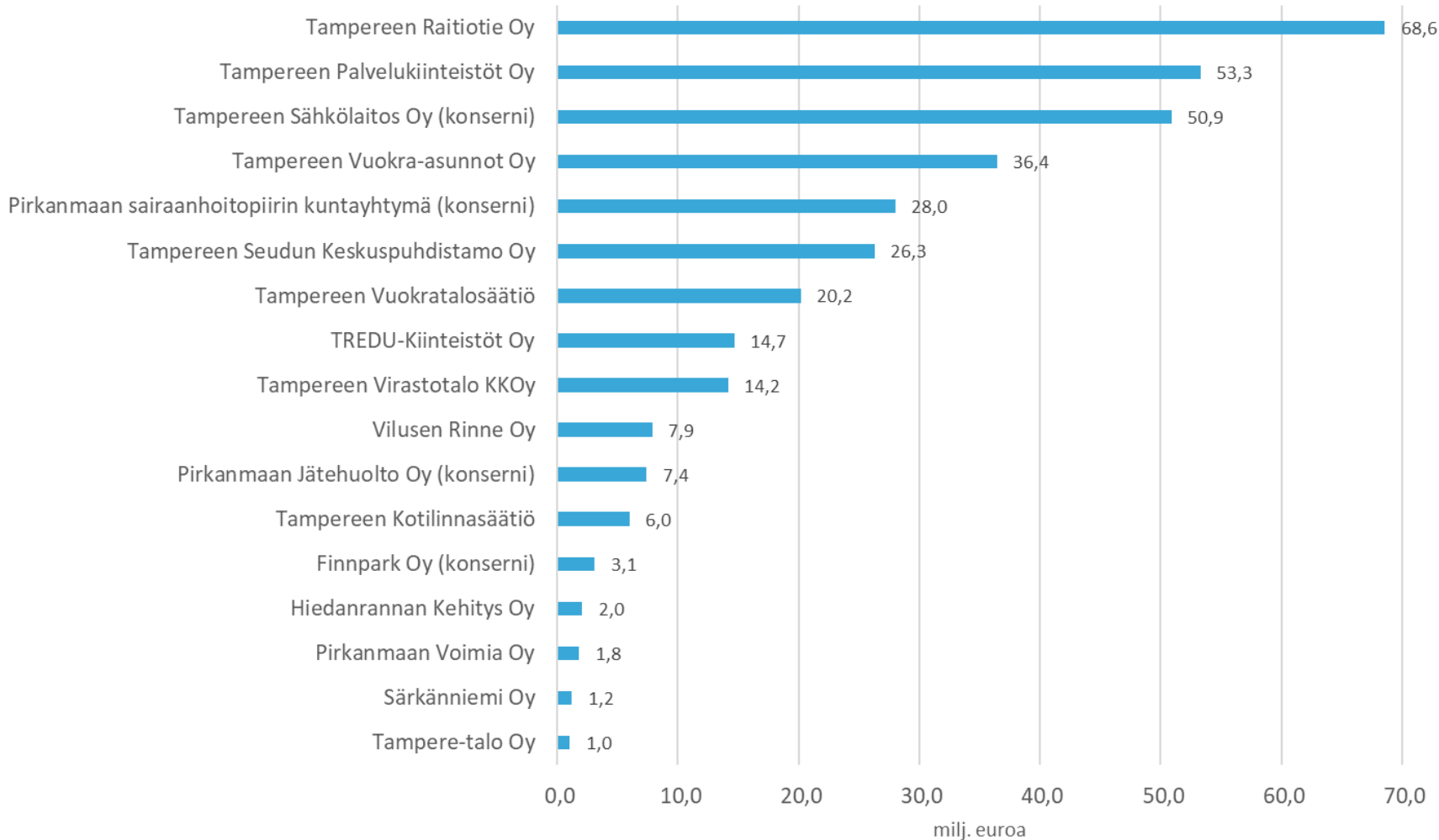
(TP 2021)

TOIMINNAN JA
INVESTOINTIEN
RAHOITUSTARVE

-135,2 milj. €

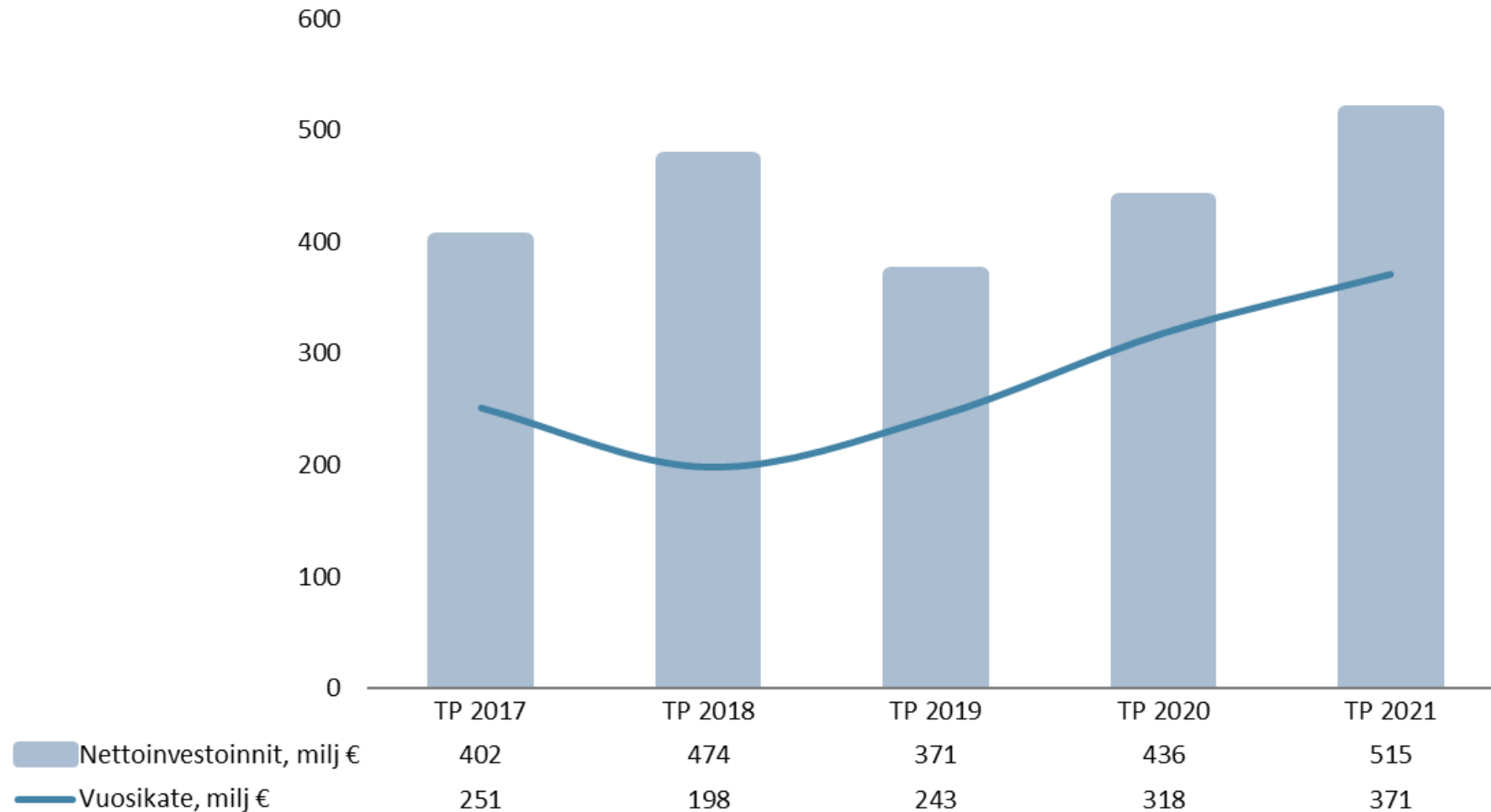
(TP 2021)

Konsernin investoinnit

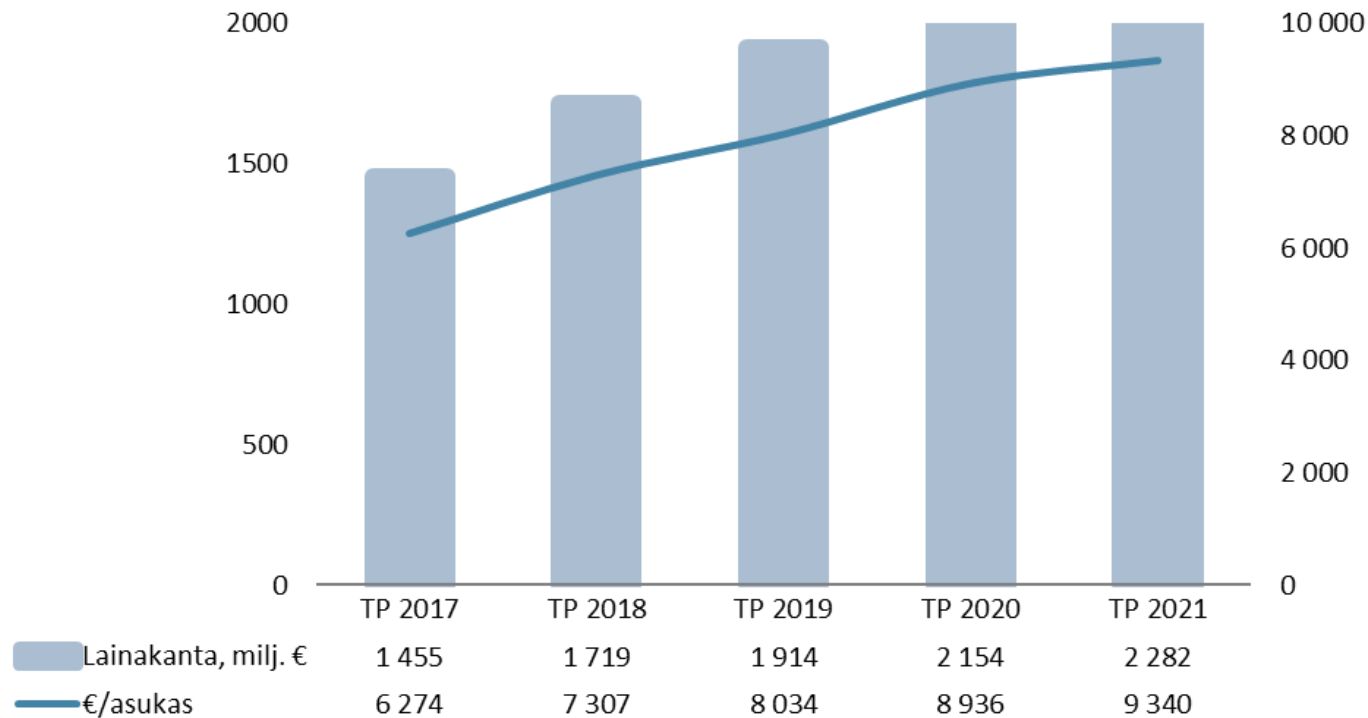

- Konsernin investoinnit olivat yhteensä 520,6 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 22 % edellisvuodesta.
- Kuviossa on esitetty yli miljoona euroa vuonna 2021 investoineet konsernin tytäryhteisöt (ilman eliminointeja).
- Emon eli kaupungin investoinnit 212,0 miljoonaa euroa olivat konsernin suurimmat.

Konsernin nettoinvestoinnit ja vuosikate

Konsernin lainakanta

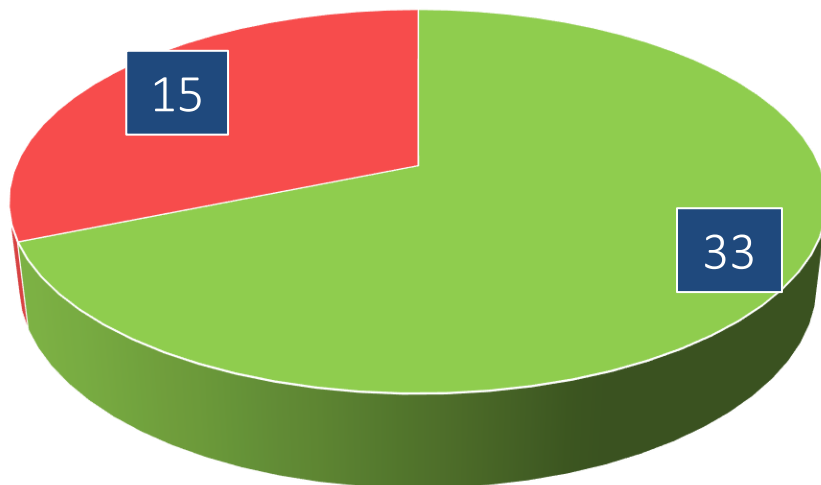

- Lainakanta kasvoi 128,1 milj. eurolla (5,9 %).
- Konsernin pitkäaikaisesta korollisesta vieraasta pääomasta yli 50% muodostuu Tampereen kaupungin, Tampereen Raitiotie Oy:n ja Tampereen Vuokratalosäätion lainakannasta.
- Konsernin omavaraisuusaste oli 36 % (2020: 36 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus 101 % (2020: 103 %).

Talousarvion toiminnan tavoitteiden toteutuminen 2021

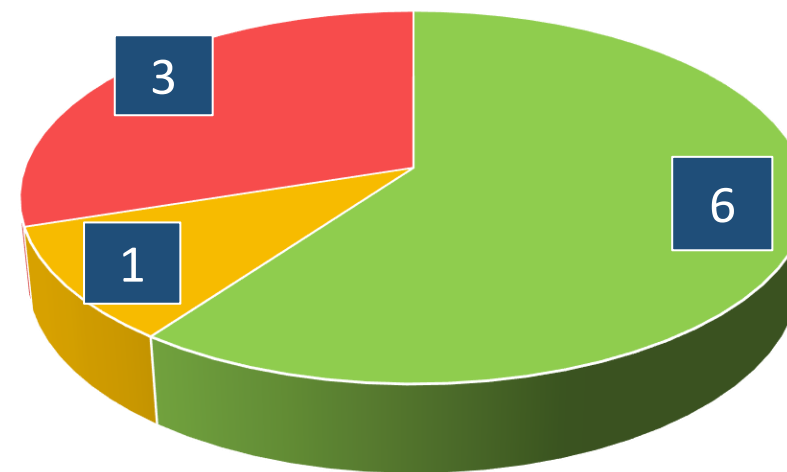
Toiminnan tavoitteiden toteutuminen 2021 1/2

KAUPUNKITASOISET SEKÄ LAUTAKUNNILLE JA KEHITYSOHJELMILLE ASETETUT TAVOITTEET

■ Tavoite toteutui ■ Tavoite ei toteutunut

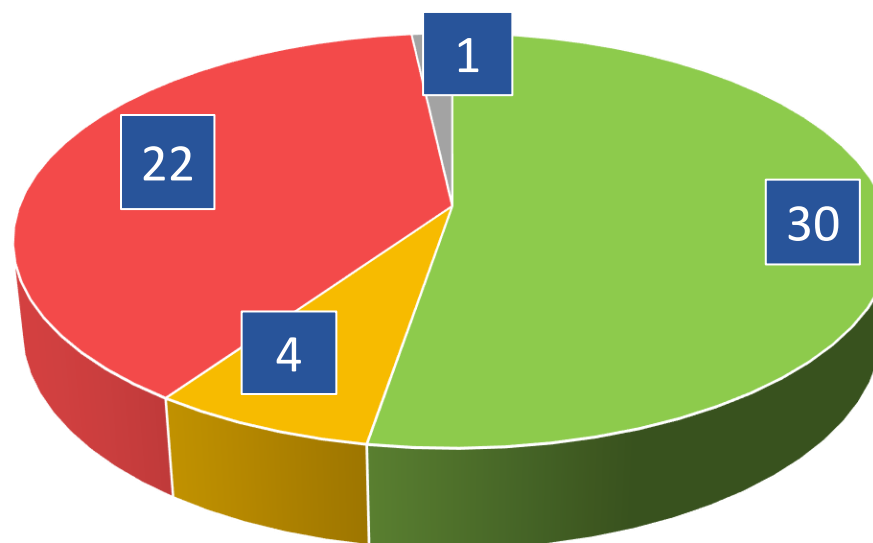
LIIKELAITOKSILLE JA PELASTUSLAITOKSELLE ASETETUT TAVOITTEET

■ Tavoite toteutui
■ Tavoite toteutui osittain
■ Tavoite ei toteutunut

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen 2021 2/2

TYTÄRYHTIÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

- Tavoite toteutui
- Tavoite toteutui osittain
- Tavoite ei toteutunut
- Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Keskeiset onnistumiset 1/2

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa
Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Ikäihmisistä (yli 75-vuotiaat) 91,6 % asuu kotona, 7,3 % tehostetussa palveluasumisessa ja 1,1 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tavoite toteutui.
Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0–17-vuotiaat) on 5,5, %. Tavoite toteutui.
Laajan työttömyysasteen kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	Vuoden loppua kohti sekä nuorten että ulkomaalaisten työllisyystilanne parantui merkittävästi. Suhteellinen kehitys Tampereella on ollut nuorten laajassa työttömyysasteessa muita kuutoskaupunkeja parempaa. Vuosimuutos Tampereella on -6,3 %-yksikköä, kun se muissa kuutoskaupungeissa on keskimäärin -4,1 %-yksikköä. Ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen muutos Tampereella vuositasolla oli -11,9 %-yksikköä. Viidessä muussa suuressa kaupungissa ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen muutos oli keskimäärin -7,1 %-yksikköä. Tavoite toteutui.
Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	Vuonna 2021 käynnistyi 886 kohtuuhintaisen asunnon rakentaminen (vuokra: 725, aso 161). MAL4- sopimuksen tavoitteena on 573 kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen käynnistyminen vuonna 2021. Tavoite toteutui.
Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin on pysynyt edellisen vuoden tasolla	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin kasvoi vuoteen 2020 verrattuna (TAMK: + 18 % ja TAU: + 15 %). Tavoite toteutui.
Asiakaskokemus on parantunut terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa	Asiakaskokemus parani suun terveydenhuollon palveluissa tulokseen 72 (2020: 69) ja terveysasematoiminnassa tulokseen 66 (2020: 63). Asteikko on -100:sta 100:aan. Tavoite toteutui.

Keskeiset onnistumiset 2/2

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa
Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut n. 7,5 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin verrattaessa tammi- ja joulukuun tilastotietoja keskenään. Tavoite toteutui.
Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut joukkoliikenteen mobiilimaksamisessa	Vuoden 2020 aikana mobiilimaksamisen osuus kertalipuista kasvoi tammikuun 40 %:sta joulukuun 65 %:iin. Matkakortin arvolippua ei ole laskettu kertalipuiksi. Vuoden 2021 alusta mobiilimaksamisen osuus on kuukausittain kasvanut ja joulukuussa 2021 noin 86 %:a kertalipuista ostettiin mobiililippuna. Kesäkuussa 2021 käyttöönotetun lähimaksun ja mobiilikertalipun osuus kaikista kertalipuista oli joulukuussa yhteensä 89 %. Tavoite toteutui.
Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Raitiotien osan 2A Pyyrikintori - Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Korkein hallinto-oikeus teki päätöksen Näsisaaren vesiluvasta joulukuussa. Raitiotien osan 2B Santalahti - Lentävänniemi rakentaminen on nyt mahdollista aloittaa alkuvuodesta 2022. Tavoite toteutui.
Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	Vuoden 2021 esimiesarviointien kaupunkitasoinen keskiarvo on 3,27 (kaikkien alaisten ja esimiesten arviot). Vuoden 2020 kaupunkitasoinen keskiarvo oli 3,23. Vuonna 2021 raportin saa 664 esimiestä (esimiehiä 707). Arviointeja tehneiden henkilöiden määrä on 4 186. Tavoite toteutui.
Kiinteistö- ja yhtiöomaisuuden myynneillä on hillitty velkaantumista ja saavutettu 50 milj. euron myyntivoitto	Kiinteistöomaisuuden myyntien osalta myyntivoitot olivat 66,6 milj. euroa. Tavoite toteutui.
Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	Hallinnollisten tehtävien vähennystavoite valtuustokauden aikana oli yhteensä 5 %, mikä vastaa noin 3,0 milj. euron kustannusta tai 70 henkilötyövuotta. Hallinnollisten tehtävien määrä on vähentynyt 86:lla valtuustokauden 2017–2020 aikana. Vähennyksen kustannusvaikutus sivukuluineen on 3,9 milj. euroa. Vähennystä selittää rekrytoinneista pidättäytyminen, rekrytointivaikeudet sekä yhtiöittämiset. Myös määräaikaaisia vakansseja on jätetty täyttämättä tai niiden täyttö on viivästynyt. Tavoite toteutui.

Keskeiset poikkeamat 1/2

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa
Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	Kela maksoi Tampereella työmarkkinatukea työllistymistä edistävän palvelun perusteella tammi-joulukuussa 2021 keskimäärin 3805 asiakkaalle kuukaudessa. Koronan aiheuttamat muutokset työmarkkinoilla ja palveluntuottajien palveluissa, kokeilun käynnistymisen viivästyminen, 19 000 asiakkaan haltuunotto kokeilussa sekä etätöiden vaikutukset asiakasohjaukseen ovat laskeneet työllistymistä edistäviin palveluihin ohjautumista vuositasolla. Palveluissa olleiden asiakkaiden määrä oli pienimmillään elokuussa 2021 mutta sen jälkeen palveluissa olleiden asiakkaiden määrä on noussut lähes kahdeksallasadalla. Positiivinen kehitys loppuvuodesta ei kuitenkaan ole riittänyt nostamaan kuukausittaista keskiarvoa ylöspäin koko vuoden osalta. Vuodelle 2022 on asetettu sama tavoite. Kuntakokeilun asiakaspalvelun vakiintumisen myötä tavoite on mahdollista saavuttaa. Tavoite ei toteutunut.
Asiakaskokemus on parantunut Tredussa ja lukiokoulutuksessa	Tredussa valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa koulutukseen oli 4,2 vuonna 2021 ja 4,2 vuonna 2020. Käytettävä asteikko on 1–5. Lukiokoulutuksessa tammikuussa toteutetuissa palautekyselyissä abien opiskelijatyytyväisyys oli 4,0 (2020:4,0) ja aloittavien 4,1 (2020:4,2). Tavoite ei toteutunut. Vaikka tavoite asiakaskokemuksen paranemisesta ei toteutunut, pysyi valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys Tredussa hyvällä tasolla poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta. Myös lukioissa abien tyytyväisyys pysyi samalla, korkealla tasolla. Ainoastaan aloittavien opiskelijoiden tyytyväisyys laski hieman.
Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet täysimääräisesti yleisölle auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat vähentäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien kävijämääriä tai ne on kokonaan peruttu. Kävijämäärien pudotus vuodesta 2019: Museot 37 %, Tampere Filharmonia 66 %, kirjastot 45 %. Särkänniemen huvipuiston kävijämäärä on ollut vuonna 2021 n. 36 % pienempi kuin vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut.
Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna	Joukkoliikenteessä tehtiin vuonna 2021 yhteensä 29,2 miljoonaa matkaa, mikä on noin 30 % vähemmän kuin vuonna 2019. Poikkeama johtuu koronapandemian pitkittymisestä 2021. Elokuussa 2021 toteutetut merkittävät joukkoliikenteen palvelutason parantamiset lisäsivät matkustusta tuntuvasti ja Tampereen seudulla tehtiin marras-joulukuussa 2021 enää noin 10-15 % vähemmän matkoja kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut.

Keskeiset poikkeamat 2/2

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa	
Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt Kestävä Tampere 2030 - tiekartan toimenpitein 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta	Keväällä 2020 valmistuneen, vuoden 2019 päästölaskennan mukaan hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt 1990 tasoon verrattuna 30 %. Vuoden 2021 päästölaskennan alustavat tiedot saadaan keväällä 2022 ja varmistuslaskenta keväällä 2023. Tavoite ei toteutunut.	
Tampereen sijoittuminen Elinkeinoelämän keskusliiton kuntarankingissa on parantunut vuoteen 2019 verrattuna	Vuonna 2021 EK:n kuntarankingissa 25 seutukunnan vertailussa Tampereen sijoitus oli 8, mikä on sama sijoitus kuin vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut. Yritysmuutosten kehittämiseen tullaan panostamaan lisää uuden pormestariohjelman mukaisesti.	
Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työhyvinvoinnin kehitystä seurataan työhyvinvointimatriisilla, joka huomioi sairauspoissaolojen, työtaturmien, työkyvyttömyyseläkemaksujen sekä keskeisten Kunta-10-mittareiden kehitystä. Työhyvinvointimatriisin tulos on vuonna 2021 47,7 (2020: 52,3). Parannusta on tapahtunut Kunta-10 mittarien osalta. Sen sijaan matriisin tulosta heikentävät lisääntyneet työkyvyttömyyseläkemaksut sekä kasvaneet työtaturmat ja sairauspoissaolot. Tavoite ei toteutunut.	
Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	Vuonna 2021 sairauspoissaoloja oli 17,9 päivää henkilötyövuotta kohden. Sairauspoissaolot kasvoivat 2,4 % edelliseen vuoteen nähden. Sairauspoissaolot vähenivät tavoitteen mukaisesti Konsernihallinnossa ja Kaupunkiympäristön palvelualueella. Muilla palvelualueilla, liikelaitoksilla sekä Pirkanmaan pelastuslaitoksella sairauspoissaolot kasvoivat. Tavoite ei toteutunut.	
Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on enintään 2,7 %	Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on 6,3 %. Koronapandemia on vaikuttanut erityisesti sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kustannuksiin. Valtion korona-avustukset kompensoivat sosiaali- ja terveystalouden palvelujen koronakustannukset täysimääräisesti. Tavoite ei toteutunut.	
Nettomenojen kasvu on enintään 0,6 %	Tilinpäätöksessä nettomenojen kasvu on 30,1 milj. euroa eli 2,3 %. Toimintakate toteutui 35,5 milj. euroa talousarviota parempana. Tavoite ei toteutunut.	

Keskeiset onnistumiset (tytäryhtiöt)

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa
Sähkölaitos-konserni: Maksettu osinko 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään 20 milj. euroa.	Vuoden 2020 tilinpäätöksen perusteella vuonna 2021 maksettu osinko oli 20 milj. euroa, joka on 74 % nettotuloksesta. Tavoite toteutui.
Sähkölaitos-konserni: Uusiutuva energia koko energiatuotannosta % (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia).	Poikkeavan kylmät sääolosuhteet vaikuttavat yhtiön päästöihin. Uusiutuvan energian osuus koko energiatuotannosta oli 46 % eli asetettu tavoite ”yli 41 %” ylitettiin. Edelliseen vuoteen (51,1%) nähden tuotantorakenteeseen ei tullut muutoksia. Kylmä sää lisäsi huipputehon tarvetta ja päästöjä. Vuonna 2022 päästöt kääntyvät laskuun NSL3 koeajojen ansiosta. Yhtiön päästöt vähenevät jyrkästi NSL3 voimalaitoksen tullessa täydellä vaikuttavuudellaan tuotantoon.
Pirkanmaan Jätehuolto Oy: Yhtiön maksama osinko Tampereen kaupungille on 1,7 milj. euroa	Pirkanmaan Jätehuolto maksoi omistajilleen osinkoa yhteensä 3,6 meur, josta Tampereen kaupungin osuus oli 1,7 milj. euroa. Tavoite toteutui.
Pirkanmaan Jätehuolto Oy: Kuntavastuullisen palvelun hinnat ovat edullisimmassa kolmanneksessa suurista kaupungeista.	Pirkanmaan Jätehuollon kuntavastuullisen jätehuollon asiakashinnat olivat Kiinteistöliiton puolueettoman tutkimuksen mukaan kokonaisuudessaan suurten kaupunkien edullisimmassa kolmanneksessa. Tavoite toteutui.
Pirkanmaan Voimia Oy: Asiakastyytyväisyys paranee palveluntuottajasta huolimatta.	Sekä ateria- että puhtauspalveluiden asiakastyytyväisyys parantui edellisestä vuodesta. Ateriapalvelut: tyytyväisten osuus ateriapalveluissa nousi vuoden 2020 72 prosentista vuoden 2021 73 prosenttiin. Puhtauspalvelut: tyytyväisten osuus puhtauspalveluissa nousi vuoden 2020 39 prosentista vuoden 2021 41 prosenttiin. Tilaaja-asiakkaan suositteluhalukkuutta mitataan seuraavan kerran vuonna 2022. Ensimmäinen NPS-mittaus tehtiin vuonna 2020. Tavoite toteutui.
Asuntoyhteisöt Vuokratalosäätiö, Vilusen Rinne Oy, Kotilinnasäätiö ja TVA Oy: asuntojen taloudellinen käyttöaste	Vuokratalosäätiö 95.6 % (uusi laskentatapa), Vilusen Rinne 98,4 %, Kotilinnasäätiö 98,98 % ja TVA 99,41 %. Tavoite toteutui kaikkien osalta.
Tampereen Tilapalvelut Oy: Liiketoiminnan tehokkuus kasvaa 2 % vuosittainen 2018-2022.	Yhtiön toimintaa on kehitetty suunnitelmallisesti yhtiön tavoitteiden toteuttamiseksi. Kustannusten kasvusta huolimatta yhtiön laskutus ilman energiakustannusten ylitystä alitti Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka - palveluryhmän vuosisuunnitelman laskutuksen noin 0,4 milj. eurolla. Yhtiö maksoi vuonna 2021 osinkoa kaupungille 0,65 milj. euroa. Lisäksi yhtiön tulos ylitti valtuuston tavoitteen noin 0,6 milj. eurolla. Tavoite toteutui.

Keskeiset poikkeamat (tytäryhtiöt)

Tavoite	Tavoitteen toteuma vuoden lopun tilanteessa	
Sähkölaitos-konserni: Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti.	Omistaja-arvo laski 3,0 %. Omistaja-arvoa laskee Sähkömarkkinalain muutoksesta johtuva sähköverkon kohtuullisen tuoton mallin regulaatiomuutos, joka aiheuttaa valvontajaksolla liikevaihdon alentumista. Tavoite ei toteutunut.	
Finnpark-konserni: Maksettu osinko on 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään 1,2 milj. euroa.	Koronatilanteen vuoksi konsernin liikevaihto on merkittävästi alentunut normaalitilanteeseen verrattuna, minkä vuoksi yhtiökokous ei pitänyt voitonjakoa perusteltuna. Tavoite ei toteutunut.	
Tampereen Särkänniemi Oy: Maksettu osinko on 50 % yhtiön nettotuloksesta.	Vuonna 2021 osinkoa maksettiin 0 € yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Tavoite ei toteutunut.	
Tampere-talo Oy: Kävijämäärä kasvaa.	Koronapandemian vuoksi talo oli suljettuna merkittävän osan ajasta. Kävijät Tampere-talossa 179 443. Lähes 200.000 kävijän määrä rajoitusten keskellä on käytännössä toimialan ennätys Suomessa. Tavoite ei toteutunut.	
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy: Yhtiön sijoitetun pääoman tuotto-%.	Toteuma 3,1 % (tavoite 4,0 %). Tavoite ei toteutunut.	